

IŠEIVIŲ DRAUGAS.

Skiriamas svėtimoj šaly gyvenantiems lietuviams

Adresas Redakcijos ir Administracijos: Rev. JOS. NORBUT, Mossend, Lanarkshire, Scotland.

No. 30

10 SPALIŲ, 1914m.

Vienas numeris 2d.

NUO REDAKCIJOS.

'IŠEIVIŲ DRAUGAS'

eis kas subatą, kartais ir tankiaus.

Kaina metams 8/-, pusmečiui 4/-, trims mėnesiams 2/. Atskirų numerių kaina pažymėta. Talpinama plačiausios peržvalgos iš karės laukų, daugiausiai pavadant vietos žinioms iš Rusijos ir Lietuvos, plačios korespondencijos iš Škotijos ir Anglijos, ilgas veikalas monografija *Škotijos Lietuviai*, gražus biografiškas aprašymelis *Nuo Aplūžusios grįčelės iki Vatikano rumų* iš gyvenimo A.A. Pijo X, turint daugiau vietos bus pratęsta darbininkiška epopėja *Iš seno darbininko atminimų*, nuolat talpinama smulkmenos, *Margumynai*, įvairūs aktuališki straipsniai, gražiausios nespausdintos kitur tėvynės dainos, paveikslėliai ir tt. Užsisakius metams ar pusmečiui išsina pigiau, neg perkant kas numerį atskirai. Amerikoj kaina metams \$2, pusmečiui \$1, trims mėnesiams 50 ct.

PAMALDOS bus 11 Spalių Carfin ant 1os ir Burnbank ant 2os v. po pietų. Išpažintįs **subatvakariu** ir nedėlios rytą.

13 SPALIŲ susirinkimas ir prakalba apie karę ir kitus reikalus **Blantyrej**, 15 SPALIŲ **Hamiltonė**. Pradžia ant 6 v.v.

A Č I U I !

Visiems Škotijos lietuviams, net ištol, k. a. iš Shotts'o, Greenock'o ir kitų artimesnių vietų: Bellshillio, Burnbank'o, Carfino ir kitų, taipogi vietiniams, maloniai ir musų vakarą atsilankiusiems, tariame didelį ir gražų ačiū! Teipogi pranešame, kad sulig kunigo paskelbimo vakare, dalį vakaro pelno skiriame broliams lietuviams šelpti Lietuvoje nuo karės nukentėjusiems.

Glasgovo „Bl.“ dr. kuopos Valdyba

IŠ KARĖS LAUKŲ.

Lietuvoj

tebsitėsia mušiai tarpe vokiečių ir rusų kariumenių. Vokiečiai buvo užėmę didesnę dalį Suvalkų rėdybos, dalį Lomžos. Užpuldinėjimai ant Jurbargo ir pagal Tauragės vokiečiams nepasisėkė. Pagal Seredžių irgi daug išžudyta vokiečių raitelių. Vėliaus vokiečių linija išsitiesė ant NEMUNO krantų nuo Druskenikų iki Sapockinės. Rusų kariumenė pirmiausiai gynė pati kairįjį Nemuno krantą, bet vėliaus pasislėpė ant kito kranto. Vokiečiai norėjo pereiti Nemuną ir pradėjo tiesti tiltą, tuo tarpu rusai sustatė ir paslėpė ant kranto savo armotas, gi tiltą statyt neperškadijo. Kada jau tiltas buvo pastatytas, vokiečiai tirštu buriu puolė eiti per jį, o rusai tada pradėjo šaudyti iš armotų ir greitai nušlavė vokiečius į upę. Vokiečiai pasitraukė ir ištolo iš armotų pradėjo šaudyti į rusų artileristus. Taip šaudėsi į kits kitą iki vakaro. Saulei besileidžiant rusų armotos nutilo. Vokiečiai nusprendė, kad jos negali šaudyti ir išnaujo puolė per tiltą. Bet čia rusų šuviai iš armotų vėl visus nubraukė į Nemuną. Tada jau vokiečiai pradėjo skubiai trauktis, o rusų kazokai įkandinėn perėjo vokiečių pastatytu tiltu Nemuną ir puolė vyti. Apie tą vietą buk išgulę apie 20,000 vokiečių, kurių daugel nuplaukė Nemunu į Kauną. Rusų svarbiausioji kariumenės dalis tebebuvo ant kairio kranto labiau į šiaurę ir pietus nuo Druskenikų. Toji irgi šoko paskui vokiečių, kurie mėgino atsilaukyti prie Simno-Seirijų-Leipalingio tarpežerių. Bet rusai čia juos užpuolė apėję iš priešakio ir šonų, nors neturėjo su savim armotų. Vokiečių armotos irgi daugiausiai suklimpo, tad mušosi labiausiai ant štikų ir šaudyklių. Po kelių dienų batalijos rusai iškrapštė iš čia vokiečius, kas jiems davėsi juo lengviau, kad tą patį laiką jau buvo vokiečiai išmušti ir iš Augustavos. Pagal Augustavą ėjo mušis bent penkias dienas, antgalo rusai daugiausiai štikais išbadė iš čia vokiečius į pat Prusus. Likę

užpakalį ežerų apgynėjai gavo bėgti pabliurusiais Lietuvos keliais. Rusai užpuolė ir pačius Suvalkus, kur vokiečiai smarkiausiai bent per savaitę spyrėsi. Antgalo ir iš čia rusai vokiečius iškrapštė. Labiau į pietus Lomžos rėdyboj vokiečiai užpuolė Osovieco tvirtovę, bet čia rusai išlaikė beveik dviejų nedėlių bombardavimą. Atgabeno vokiečiai didžiules armotas, bet tos negalėjo privažiuoti dėl purvynų, kuriais Bobro upės krantai aplimavoti: į klimpo už 7 ar daugiau mylių visai į pabliurusį kelią tarp pėlių. Pagalios tvirtovės ir kita rusų kariumenė privertė vokiečius bėgti ir iš čia. Rusai puolė taip smarkiai, kad ardė vokiečiams tvarką. Gi po kelių dienų lietaus keliai taip pabliuro, kad vokiečiai gavo palikti savo armotas, arklius, ginklus, sužeistus žmones, vežimus ir t.t. Apskritai imant apie Druskenikus, Simną, Augustavą vokiečių dalyvavo apie 230-250 tukstančių, pagal Osoveca ir kitur Prusuose pridėjus išviso iki pusės milijono kareivių. Žuvusiųjų, belaisvių, prigerusių Nemune ir ežeruose, užmuštų ir t.t. skaitlius iš pusės vokiečių labai didis, netikros žinios skelbia į 70,000, o tikrų žinių nėra. Rusai turėjo irgi nemažai savųjų pakloti, kad vokiečius čia sumuštų. Dabar rusai vėl pradėjo stumti vokiečius ant Mozurų ežerų, kuriuos užpulti težada tik šalčiams pataisius kelius. Daugelyj vietų musiai perkelta į Mažąją Lietuvą, Prusus. Parubežjį vokiečiai išnaujo mėgina atsispirti, sutraukė daugiau vaiko, atėjo jiems į pagelbą Karaliaučiaus igula ir daug didelių armotų. Vokiečių linija tęsiasi ne lygiai maž daug parubežiu nuo Vladislavovo iki Lyck, čia daugelyj vietų rusai išstumė vokiečius į Prusus. Virbaliai, Vįstytis, Račkiai ir Markgrabovo dar tikriausiai vokiečių rankose. Tad pirmas vokiečių užpuolimas ant Lietuvos nepasisėkė, žuvo rusų daug, bet nemažai ir vokiečių, kurie turėjo, žinoma, dargi nusimint, prisiejęs bėgti iš Rusijos. Čia rusų esą dabar tiek

kad jie tikisi daugiaus vokiečių neišsileisti į Suvalkiją.

Žmonės iš miestelių, bažnytkiečių o nemažai ir is kaimų išbėgiojo, išsilapstė, daugiausiai pabėgo į už Nemunę, Zemaitiją, Augštaitiją. Mušiai parubežjį tebsitėsia, kol kas rusai čia žengia pirmyn. Dabar rusai džiaugiasi atsimokėję vokiečius už savo nepasisėkimus Prusuose.

Galicijoj

permainų nepranešama, rusai tur but pavargę nebgula nė ant Krakowo, nė ant Przemyslio, vien pastarąjį laikydami apgulę. Smulkios jų kariumenės dalis traukia Vengrijoj ant Buda-Pešto. Austrijos armiją organizuoti paemę vokiečiai. Caras apsistojęs Lietuviškoj Brastoj, o kaizeris vėl pabėgęs į Koblencą. Lenkijoj vokiečiai, matyt, vėl užvaldė Kelcus, Radomą, Sandomirą, ir t.t. Pagal Radomą rusų raitarija išmūšusi pusę divizijos vokiečių raitarijos ir pėstininkų. Šiaip jau čia mažai paduodama žinių: arba čia visi ilsisi prieš audrą, ar neperdaug rusams sekasi, kad mažai teduodama žinių. Serbija ir Juodkalnija vis dar po senovės, taip ir „tebmaršiuoja“ savo amžiną maršą į Serajėvo.

Neutrališkos viešpatystės

nebneri dar kištis, nes dar nemato kieno galutinę bus pergalė ir nenori kištis į netikrą „biznį.“

Prancuzijoj

tebsimuša pagal upės Aisne ir Rheimso, prancuzų kairysis sparnas jau pasėkė Belgijos rubežiaus, kitur bent po žingsnį vieną atmuša nuo priešų kasdien. Bet kas čia galutinai laimės dar tegalima vien spėti, o spėliojimai nevisad išsipildo. Tikrai svarbių čia permainų tą savaitę nebuvo, dar gal negreitai bus.

Užtai **Belgus** vokiečiai nutarė visai dabaigti, atmušus paskutinę jų prieglaudą tvirtovę Antverpen, kur susisprietė likučiai belgų kariumenės. Patį miestą vokiečiai pradėjo bombarduoti. Belgijos valdžia išsikri-

austė į Ostendą, kurs pačiame stovi pamaryj. Jei ir tą vokiečiai paimtų, belgams liktus bėgti per jures iš savo krašto. Daugel kas jau ir pabėgo į Angliją ir Holandiją. Buvo manyta, kad jie jo nė nemėgins paimti, bet dabar jau abėjojama, sulig naujesnių žinių išrodo, kad vokiečiai tikriausiai visgi paims Antverpeną, nebent prancuzams tuo tarpu pavyktų vokiečius išvyti iš Prancuzijos, tas gal, atsilieptų ir ant Antverpono likimo. Iš Japonijos karės lauko žinių irgi mažai, kalba, buk Kiao-cao įplaukoj paskendęs vokiečių kreiseris ir keli maži karės laiveliai. Anglų povandeninis laivelis paskandino vokiečių minininką prie pat vokiečių krantų. Pasirodo, kad povandeniniai laivai daugiau gali, neg manyta prieš karę. Šiaip jau svarbių permainų ant jurių neįvyko, paskala apie anglų laivyną Baltijos—neteisinga, bent nepatvirtinta.

BĖGIMAS IŠ SUVALKŲ.

Rusų kalboje einas dienraštis Rieč N. 220 paduoda apsakojimą vienos p. B., matomai, kokio nors ruso valdininko žmonos, kuri bėgo su kitais žmonėmis iš Suvalkų, prisitariant vokiečiams.

Belaukiant prieš.

Iš Suvalkų nutarta išvažiuot 13 Rugsėjo. Miesto gatvės visai tuščios. Rusų kariumenės beliko išviso tiktai du nedideliu kazokų būriu. Aš su dviem savo dukterim išėjau stoti, pusantrą viorsto atstu nuo miesto.

Pakeliui į stotį matės bėgančių būriai, daugiausiai ukininkų moteris su vaikais. Vyrų buvo mažai. Visi daiktai palikti namuose, o paimta tiktai šis tas iš reikalingiausiųjų daiktų. Atėję į stotį išvydome traukinį, bet nieks nežinojo ir negalėjo pasakyti, kuomet išeis. Žmonių prisigrūdę pilna. Visi išgastyje, baimėje ir sumišime. Žmonės, kaip be proto, mėtosi į visas puses, visur didžiausi spustis, susikimšimas. Taip praeina kiek laiko. Sumišimas ir nerimastis anga, didinas. Visų akis atkreiptos į miestą, iškur turi pasirodyti vokiečiai! Apsižvalgome. Išties: iš miesto traukias kazokų būrys. Iš gatvių į juos lekia kulipkos. Kazokai traukias atgal mažame būrelyje veždami su savimi sužeistą draugą. Praeina keliolika minučių. Šaudymas nesiliauja. Kazokai atlekią į stotį ir šaukia mums: gulkities! Męs pakritome ant žemės. Viršui mūsų žvimbia vokiečių kulipkos. Vokiečiai eina artyn ir artyn. Mirties išgąstis apima visus. Męs šaukiame, kad greičiaus duotu traukinį. Stotyn atvažiuoja automobilis, kaip tikt išgali; sustoja, išeina rusų oficeris. Kazokai ima laužyt automobilį, kad jisai nepatektų vokiečiams.

Po priedanga kazokų kulipky.

Traukinys pasijudino. Vokiečiai lekia iš miesto dulkančiu keliu ir be perstojimo šaudė į mus. Traukinys nubėga keliolika sieksnių, kaip staiga pasigirsta...baisus traškėsysis; mus tarytum, kas į aukštį išmeta, manome sau: bomba. Bet pasi-

rodo, garvežys nušoko nuo rėlių. Baimė apima visus. Tuo tarpu kad męs iššokę iš traukinio bėgame kur kas įmanome palikę visus daiktus, kazokai sustoję eilėn drąsiai pradeda saudyti vokiečius, palengvel tebeinančius artyn stoties. Tas drąsus mūsų įpiginėjū žingsnis duoda mums progą nubėgti tolyn nuo stoties. Bėgančiųjų būrys pradeda skysti į šalis. Vieni eina ištaisai pagal rėlių, o męs, 14 žmonių pasukome į laukus. Trečia valanda po piet. Neapregemuose laukuose matytperėjusios kariumenės ženklai mėtosi balnai, drėbso kritusių arklių maitėna. Iš artimųjų Suvalkams sodžių bėga žmonės, traukias vežimai. Miestas paliko toli užpakalyje. Iš tenai girdėt nuolatinis šaudymas, retkarčiais trenkia kannolės (armatos). Išvargę, vos bepaeidami męs vis traukiame tolyn ir tolyn. Vakaro 8 valandoje męs prieiname prie vieno palivarko „Viatra-Luža“—„Vėjo-Pelkė.“ Beldžiame į duris ir prašome priimt pas save. Namuose pasirodo beesą tiktai vienos moteris ir du vaikeliai, komercijos mokyklos mokiniu. Mus priima su neapsakomu džiaugsmu. Ant stalo pasirodo arbata. Męs geriamo, o paskui, kas kur išmanydami įieškome prikriti. Nė tėmyt nepatemyjame, kaip praeina dvi valandi.

Pašnekėsis su vokiečiu.

Umai pro langą pamatėme kažkokią stebėtiną šviesą—elektros lempečių šviesa, girdėtis arklių žingsniai ir barškėjimas ginklų...Kelios minutės...duris atsidarė ir vidun įeina jaunas vokiečių oficeris su kareivių palidovu. Męs išgastyje subėgame visi kėrtėn ir laukiame, kas toliaus. Kraujas gislose šalsta, širdis sustoja plakus! Baisios yra tokios valandos, bet brangios. Rodos viską ant svieto atiduotumei, nieko negaila, kad tiktai gyvenimo valandėlę dar pratėsti, kad tiktai gyvastį dovanotų!... Vokietis priėjo prie stalo nusiėmė kyverį, pasidėjo revolverį ant stalo ir atsėdė. „Labą vakarą“ (doby wieczor) sako jisai lenkiškai. Vokiečiukas, matomai, pasitaikė ne iš prastųjų. Prasidėjo pašnekėsis. Ko nepripasakojo tasai vokietys! Su didžiausiu įsitikrinimu pasakoja jisai, kad Paryžius jau paimtas vokiečių, Varšava taipogi užimta, kad už dviejų savaitių Vokietijos kariumenė įeisianti Petrogradan Peterburgan), ir karė bus pabaigta. Visam kam kalta esanti Prancija, ji primoji nukentėsianti. Bet ir jums teks, pasakęs vokietys: jusų kariumenės komendantą paimsiame į nelaisvę (Mikalojų, Caro dėdę). Matote męs viską jau užimame. Suvalkuose išardėme vanden-traukius (pompos), iššluosime miestą, o paskui eisime į šiaurę. Prusokas pradėjo teirautis apie apylinkę, parodydamas labai pažistas vietas. Man nusistebėjus, iškur taip žino svietimos žemės padėjimą, kareivis sakės penkis mėnesius prieš karę tarnavęs suvalkuose ir visur padaręs plianus. Tat nestebėtina. Laiks nuo laiko oficeris išeidamas laukan klausėsi. Vokiečiai labai bijojosi, ar nėra kur arti kazokų. Visą naktį smarkiai liję. Rytmetį vokiečių iškeliauvusi.

Dvi dieni prabuvus tame dvare ir truputį atsilsėjęs, kelieviai išėję toliaus. Vokiečių daugiaus nebregėję. Eję pėkščia pagal gelžkelio rėlių į Simną. Visos geležinkelio stotys buvusios tuščios, budelės uždarynėtos, judėjimo jokio. Pakelyje traukė bėgančiųjų ukininkų būriai. Kelieviai perėję pėščia 60 viorstų ir Simne jiems pavykė, deku geležinkelio administracijos gerumui, įsibruktį į prekių (tavorinį) traukinį, kursai laimingai nuvežęs į Alytą. Nueidami nuo Suvalkų bėgusieji matę juodą dumų debesį, kursai kilo aukštyn nuo degančio miesto.

Tokias žineles sužinome męs apie musų Lietuvą! Bet atminkime, kad tasai, ką čia paduodame, yra tiktai vienas trupinėlis tų visų nelaimių ir vargų, kurie atėjo mus tėvynen Lietuvon, vienas lašas tų ašarų, kurias musų broliai seseris, tėvai, giminės ir pažįstami tame laike išlėjo. Dieve, vargingąją ir nelaimingąją Lietuvą gink!

Tulas rusų liuosnoris, buvęs Berolino universiteto studentas, su savo šešiais draugais persirėdė į vokiečių karišką formą ir nuėjo į vokiečių užimtą miestelį. Čia drąsiai ir sumaniai pareikalavo, kad tuojaus būtų „prieš rusus“ pasiunsta dvi armoti. Vokiečiai davėsi apgauti ir tuoj prisikabinę 2 armoti leidosi paskui persirėdžiusių rusų. Ant kelio rusai užpuolė vokiečius netikėtai ir kartu su armotom dastatė į savo pulką.

Anglai ir kariumenėje tankiai užsilaiko labai švariai, kad net nuste-bina nepurvinus belgus. Tula belgų moteris pamačiusi anglų kareivį besiprausiant ir bezuliant šepeteliu dantis, „Viespatie, sušuko, ką gi jis turėjo valgyti, jei po to taip reikia burną valyti!“

Adamson, Okla (Amerikoje) užgriuvus anglų kasyklai 5 Rugsėjo žuvo šie lietuviai: Jonas Mizara, J. Bacevičius, Stabingis Vikt., Jonas Vainorius, Vilimas Karpis, Andrius Matusėvičius ir M. Rinkevičius.

GELBEKIME LIETUVA DARBAIS.

Trečias jau mėnuo, kaip karės šmėkla apsiatė Europą, kaip skaudus mobilizacijos (kareivių rekrutavimas) balsas pervėrė musų brangios tėvynės Lietuvos širdį. Šiurpulys perėmė visą musų gimtąjį kraštą. Rankas laužydama, ašaromis apsilpusi sengalvelė matusė išleido karan savo mylimą sunų, savo širdies paguodą, žmona išlydėjo iš namų savo mylimąjį vyrą, šeimynos maitintoją. Sujudo Lietuva...visi išsigando, pabugo: rytojus neaiškus, kas bus toliaus, koki dalis laukia pasilikčius namie, ar begrįž iškeliauvusieji į karę! Kariumenės būriai, kai pavasarį šarančia, per Lietuvą ant Prūsų sienos patraukė. Be abėjo perėjo per laukus, daržų-pamynė, raitarijos eskadronai

nutrypė. Kareiviai, savo stovyklose apsisostoję, Lietuvos žmones apsun-kino: ši-tą pagavo, suvalgė, prigaz-dino. Susirėmimai ant Prūsų sienos (Suvalkijoje) davė pažint Lietuvos kraštui kruvinų karės baisenybių pradžią. Nekurių pasienio vietų gyventojai turėjo kraustyties toliaus, paėmę kas galima, ryšulelius susirišę, apleidę savo namelius apsigiventi kitur (pav. Vilniuje nekuri kibartiečiai, virbaliečiai). Nekuriuose punktuose (pav. Slavikai, Naumiestis) vokiečių kareiviai perėję Lietuvos sieną apdraskė namus, apdegino, vieną-kitą užmušė, sušaudė. Toje milijoninėje rusų armijoje Prusuose, o kad ir Austrijoje, be abėjo, ne vienas musų brolių lietuvių (o gal ne vieno gyvenaučių Škotijoje) ir tikras brolis krito karės lauke, palikęs karčiai verkiančią savo našlę žmoną ir našlaičius vaikus, arba sužeistas dejuoja ir paliks luošu, netinkančiu darbu visam amžiui. Taip, visi suprantame, kad Lietuva iš kelių atžvilgių jau nukentėjo, nors dar, ačiū Drevui, netiek, kiek nukentėt galėjo, arba kiek, pagaliaus, nukentėt gali ateityje.

Todėl musų brolių išeivių vienur ir kitur, Amerikoje ir Škotijoje atsiliepė balsai: „reikia šelpti Lietuvą—Steigkime Lietuvos šelpimui fondą“ ir t.t., jau daug rašyta apie tai laikraščiuose (pav. Amerikoje), o dar daugiaus kalbėta.

Kadangi ankščiau joku būdu nebuvo galima šelpt Lietuvos, nes nė komunikacijos Lietuvoje tamė suirutės, baimės ir išgąsčio laikė nė tvarkos nebuvo, nei organizacijos tam tikslu jokios nieks nebuvo pradėjęs, ne, pagaliaus, nebuvo matyt kas ir kiek nukentėjo iš priešasties karės. Tat galima buvo vien įapie Lietuvos šelpimą tartis, kalbėt, rašyt, prie to darbo rengties.

Dabargi išties atėjo laikas rim-tai pagalvot, kokią nors organizaciją pradėt, kad sumanūs, sutvarkius ir įvykdinus, kokią nors, kiek nors ir kaip nors Lietuvai pagelbą.

Prieš pradėdant tam tikslui rinkti aukas tarp Škotijos lietuvių reiktų išties išaiškint saul) kas tas aukas rinkti, 2) kuomet ir kaip aukas surinkti, 3) kam Lietuvoje tas aukas nusiųsti, kad tinkamai, sulig aukojaučių noro, jos būtų sunaudotos, 4) ką, pagaliaus, męs tomis aukomis norėtume sušelpti? Jug nukentėjusių musų brolių Lietuvoje gali buti keleriopa rūšis. Musų broliai lietuviai Didžiojoje Lietuvoje (Suvalkų, Kauno, iš dalies Vilniaus, o gal dar ir kitose gubernijose), ir Mažojoje Lietuvoje (Prusuose). Pačioje Didžiojoje Lietuvoje reiktų šelpti: 1) žmonas našles esančių kariumenė lietuvių-kareivių, arba jau žuvusių ir jų vaikus, 2) pačius lietuvius-kareivius karės lauke jau sužeistus arba kurie dar sužeistais paliks, ant galo 3) tų vietų lietuvių-žemaičius, kurios šiuo karės metu kokiū nors būdu nuo vokiečių arba ir rusų kariumenės labiaus nukentėjo, kaip antai visas pasienis, pradėdant nuo Jurburgo šir toliaus į pietus Suvalkijoje ir už Nemuno nuo

Jurburgo į šiaurę iki Palangos Žemaitijoje (jei kur tų vietų žmonės nukentėjo).

Kaip matyt ir tas plotas, kur lietuviai nukentėt galėjo, didelis, ir tas nukentėjusiųjų skaičius, imant lietuvius kareivius rusų kariumenėje ir jų pačias našles, vaikus našlaičius — taipgi nemažas.

Kad tikt daugiau tų šelpiančių daugiaus aukų!

Todėl išpultu visoms lietuvių kolonijoms Škotijoje padaryt susirinkimus ir tą dalyką aptart. Vargiai ką daugiau ir geriaus benuveiktume suvažiuavę. Tų suvažiuavimų Škotijoje jug turime nemažai, kad teip visuomet tie suvažiuavimai butu pasekmingi, ne pasakysime patis, o išleisti reikia. Ir dabar bė abėjo tikt kelioliką šilingų išleistume, ką su aukomis Lietuvon pasiųst galėtume.

Mano nuomone, ar negalētu to darba atlikt kokiū nors panašiu šiam budu:

1.—Vienas iš Škotijos kunigų, kad ir su antru žmogum lietuviu, arba vienas, aplankytu visas Škotijos lietuvių kolonijas, dalyką išaiškintu, paragintu, pavestu išsirinkt ant vietos tinkamus kolektočius, o šie turētu surinkt aukas, pereidami visų lietuvių grūdas laiku susirinkimo nurodytu ir budu pačių išrinktu.

2.—Tuo tarpu reiktu susižinot su Lietuva, su tam tikrais komitėtais, o paskui jiems aukas galētu ar skyrium kolektočiai nusiųsti kiekvienos vietos, ar visų Škotijos lietuvių aukas, sudėtas kruvon su ta sanlyga, kad aukos butu su naudotos kaslink mažmožio valig aukavusiųjų noro (pagal to, ką nūkartume ir lietuviai panorėtu šelpti: našles ir našlaičius, kareivius invalidus, nebtinkančius darbui ir t.t.

3.—Apie Lietuvą prusinę (Mažąją) manding šiuo sykiu neverta kalbėt, nės nežinia, kaip ten dabus, nėra tenai nė tam tikrų lietuvių komitėtu, kurie musų norus išpildyti galētu, nors Prūsų lietuvoje, be abėjo, daugiausiai musų broliai lietuviai nukentėjo. Laikui einant, prisijungus Mažosios Lietuvos lietuviams prie Didžiosios (jei tas įvyktu) ir atsiradus, paaiškėjus jų reikalams, mės galėtume jų tautiškus reikalus paremt, kaip remėme Didžiosios Lietuvos reikalus.

Kas, ką ir kaip manote per laikraščius atsiliepkite! Laikas pradėti darbą. Man rodos Škotijos lietuviai šiame dalyke nepaliks kurčiais. Jei dalis lietuvių aukavo savo tautos gyvybės ir susipratimo parodymui svetimiems ir svetur, tai šiame atvejuje pati širdis ir protas įsakys aukoti lietuviams, iš kraujo ir kaulo savo broliams, tikrai nukentėjusiems ir ašaroms papludusiems. Čia vieno dalyko reikia piningų. Bent kiek mės ar vieneip ar kiteip surinkt galime. Ir nusiųst: **Lietuvon.** Jei kartais kaslink, mažmožių musų aukos ir neteip sudėtos butų, tai menkesnis dalykas. Mės patis jug nenuėisme ir savo ranka nepadalysime.

Tat broliai-Lietuviai į darbą! Jei mės Lietuvą užmirštume, tesudžiuna musų dešinė!

Kun. A. Šveistris.

LIETUVIAI ŠKOTIJOJ.

II.—LANARKHIRE.

6.—*Coatbridge, Carnbroe, Calderbank.*

Taip vadinama geležies ir ugnies viešpatystė *Coatbridge* randasi apie 10 mylių į rytus nuo *Glasgowo*. Su tuo miesteliu beveik jungiasi *Garschelle, Summerlee, Carnbroe*. Čia tai ant mažo, palyginamai, ploto pamatysi tiek daug kaminių, pečių, stulpų dumų, čia tiek daug prikrauta geležies visokiame pavidale, kaip niekur kitur Škotijoje, kaip niekur kitur visame pasaulyje, jei aplyginsim fabriky užimtą žemės plotą. Jei kas panorėtu gyviau išvaizdinti sau peklą teatsilanko tik į *Coatbridge's* aplinkinių *iron works*. Pamatys jis čia desėtkus ir šimtus visokio didumo, įvairių formų ir nevienodo karščio fornace-pečių, pastebės čyrpinamą geležį, tai begančią ugnine upe, tai vėl slenkančią ir besivyniuojančią raudona gyvate, dagirs pragariškai šniokšėiančią pečiuose ugnį, pajus nepakenčiamą karštį, jo akys sumirguliuos, pažaliuos ir užtams nuo beveik saulės atspindžių žerincios iš visur šviesos, milijonų lakstančių kibirkščių... O dar didesnį pragarui panašumą priduos tie štai puspilki, aprukę, prakaitu apsipilę, suodini ir pašini žmonės, ką su ilgais kečergais rankose varinėja ištirpusį geležį, ką tarsi liuciperiui pačiam iš praskaltusių dušų virina ir maišo skystą sriubą. Čia pat prikrautos malkynės visokių geležgalių, aprudėjusių, apšerpusių ir purvinų, bet iš jų laikui bėgant išeis poliruotas, dailus ir blizgus tarsi sidabras plenas, plonas virbalas, šilkinis siulavėla, pagalios dratas, kuriuo lietuvius žemaitis, gal, apsikals sau medinius klumpius, kurį gal sumanus amatnikas išlenks į prašmatnią špilkutę, stiprų grindinėlį, žaislą ar šiaip jau ką.

Coatbridge miestelis labai senoviškas, atmena laikus karaliaus Henriko VIII, gal ir dar senesnius. Bet visai dar neseni laikai, kad tai buvo vien nežymus kaimelis, kokių Škotijoje ir dabar nemažai: *Coatbridge's* miestą sutvėrė geležies fabriakai, anie patis *iron works*, kuriais, labiausiai, ir dabar miestas gyvena, kvėpuoja, laikosi. Iš tų naujansių apokavimų paduotų 50,000 žmonių, ką gyvena *Coatbridge's* aprubyje, vargiai rasis žmogus, kurs šioki ar kitoniską neturėtu sąrisį su geležies fabriakai. Jei stebuklas ar piktas „džermanas“ panaikintų tuos fabriky, *Coatbridge* ir jos aplinkės greitai vėl apmirtų, apnustų ir miestas, prilygstas gyventojų skaitlinė Rusijos rėdybiniamis gal, už metų kitų paliktų paprasčiausiu bažnytkiemiu-miesteliu.

Prie fabriky glaudžiasi gerokas burelis lietuvių.

Pačiame *Coatbridge's*, mieste lietuvių laikosi 164 dušios, tame skaitliuje 30 vyrų, 27 moteris ir 87 vaikai. 22 vyrų gyvena su savo šeimynomis. Vieno vyro žmona-anglė, kitos lietuvės vyras—anglas. Be to čia irgi laikosi tarpe lietuvių

vienas ženotas su angle lenkas, turis kelius vaikus.

Carnbroe, išimtinai geležies fabrikiniam kaimelyje, kurs nuo *Coatbridge* randasi už kokios mylios—pusantros, lietuvių priskaityta 182 dušios, tame skaitliuje 62 vyrų, 39 moteris, 81 vaikas. Savo šeimynas turi 30 vyrų.

Tad viso labo geležies viešpatystėje gyvena 346 dušios, iš 112 vyrų, 66 moterų ir 168 vaikų, o šeimynų 52.

Visi vyrai dirba prie geležies fabriky. Darbas, žinoma, nevienodas, uždarbis gi sulig darbo. Vidutiniškai uždirbama tarp 21/ iki 30/ į savaitę, dirbant kas dieną po 10 valandų. Tečiaus nemažai randasi uždirbančių žymiai daugiau, iki 40/ ir virš, bet jų darbas reikalauja arba didesnių spekų ir didesnės ištvėrmės ar vel sugebimo.

Draugijų čia tėra 2, *Sv. Kazimiero parapijine*, prie kurios prisidėję dauguma ženočių ir šiek pavienių, ir *Šk. L. Katalikų Pašalpos Dr.*, prie kurios priguli keli desėtkai atsargesnių vyrų. Prie parapijinės buvo pažadėta prisidėti visų, bet teprisidėta *Coatbridge* apie 26-30 iš viso 50 vyrų, gi *Carnbroe* 24-30 iš viso skaitliaus 62 vyrų. Seniau prigulėjo didesnis nuošimtis, dabar gi, po ilgų bedarbių, daugelis nuo parapijinių mokesčių atprato. Prie pašalpinės narių skaitlius nemažta, mat tos draugijos reikalas labiau jaučiamas, kadangi čia eina apie pačių narių nuo vargo apsaugojimą.

Kun. *Vasiliausio, Kemėsio* ir kitų meginta tose vietose sutverti *Blaivybės Draugija*, bet tas nuėjo niekais: yra žmonių blaivių, tečiaus ir palinkimas prie gėrimo didis. Budavo padarius mitingą ir kalbant apie „*Blaivybės Dr.*“ reikalus, susirenka žmonės, paklauso, pritaria gražiai: kitas dar visai girtas atvykęs mušasi į krutinę ir skundžiasi savo blogu paveikslu: Va, aš apiplyšęs, pragėriau visą savo uždarbį, tada £1, tada mažiau, tada daugiau geriau butų blaivybė užlaikyti. Žiurėk tik kitas dar ir pasididžiuoja, kad už jį nesą stipresnio girtuoklio. Tai, žinia, kad visokie nurodymai, prakalbos, prikalbavimai nueina niekais: atsimuša ir atsoka tarsi žirniai nuo sienos. Iš kelių atvejų buvo ir susirašiusios mažos kuopelės prakilnesnių žmonių, bet neilgai ištvėdavo: nedelią-kitą. Iš to galima matyti, kad čia girtavimas labai užvieš patavęs, labiau neg kur kitur, nebent *Glengarnocką* ia *Newtongrange* atmetus. Geria vyrai, bet nemažai gelbsti ir moterėlės. Apskritai kalbant angliakasiai veda tvarkesni gyvenimą, kadangi maž daug vienu laiku visi dirba, reguliariau ilsisi, valgo ir t.t. Fabriky darbininkai jokios tvarkos negali prisilaikyti: vieni iš jų eina į darbą angsčiau, kiti vėliau, vieni išėina, kiti pareina, vienas gauna užmokestį vieną dieną, kitas kitą, vienas kelias, kitas eina gult. Tas viskas blogai atsilėpia ant blaivumo ir tvarkumo: angliakasis geria tik pėtūnyčios vakarais ir subatomis, geria su draugais arba savo pačia,

o fabriky darbininkas geria bil kada, vienas, su draugais, su savo pačia, be pačios, kada pakliuva; jo žmona irgi nevisad atsižiuri į vyrą, geria viena, su savo kumute, ar kartais su kumu. Žinoma, kad tai mažuma, kad, vidutiniškai emant, vyrai labiau į „skunerį“ linke, bet angliakasių moteris mažiau turi progos gerti, daugiau gali tvarkos užlaikyti, mažiau turi klapatų su visokiais kvaterantais — ložnikais. Tečiaus klvstų kas manytų, jog visos gėspadinės ne ką vertos, girtuoklės, netikusios: anaipol, lietuvių moteris visgi daugumoje gyvena gražiai ir tvarkiai, kur jos nebūtų, tarpe angliakasių, tarpe fabriky darbininkų, ir tarpe ukininkų. Tik ir blogų pavyzdžių nestinga.

(*Pabaiga bus.*)

LIKVIDACIJA MONOPOLIŲ RUSIJOJE.

Uždraudus pardavinėt spiritus ir degtinę, akcizės žinyba susirūpinusi likvidacija (turto išpardavimas) monopolijų rakandų, namų ir t.t., Tam tikslui sušaukiamos finansų ministerijos valdininkų ir akcizės prižiūrėtojų tarybos. Pirmiausiai kol tas monopolijų klausimas bus galutinai išrištas, nutarta pertraukt kontraktus (rašyta sutartis) su namų savininkais, kurie yra išdavę savo butus degtinės krautuvėms, nebeskirt išlaidų monopolijų apšvietimui, paleisti visų degtinės pardavinėtojų (sidėlcų) pagalbininkus (područnyje).

Taipogi dėito 20 š. m. vyno vaisių ir arbatos biržos komitetas kreipėsi į vaizbas ministrą pranešdamas, kad uždraudimas pardavinėt spiritinius gėrimus ir vinuogių vyną pastatęs bjauriame padėjime pirklus, o užvis rienskinių sandėlių (vyno užlaikytojus ir savininkus. Komitetas prašas ministerijos, kad leistų visiems vynų kupčiams nemokėt koki laiką už butus jų savininkams nuomos, duotų teisės sulaužyt kontraktus, paliuosutų nuo mokesčių už patentus ir t.t. O galų gale, kad leistų išparduot esančius sandėliuose vynus, nes jie gendą.

New Orbiston, Bellsbill — Tulas lietuvis sukėlė triukšmą, šaukdamas kad jis esąs „džermanas“ ir grąšindamas iššaudyti visus iš revolverio nors, rodos, jokio ginklo pas savęs nelaikė. Paduotas policijon-užmokėjo £2 pabaudos. Tai vis degtinėlė daro: blaivas žmogus nerėkaus visiems savo džermaniškamą rodont, ypač dargi nebudamas džermanu, ir per tą nedarys gėdos visiems lietuviams, Narys.

Craigneuk—Pas musų nokaip sekasi „*Blaivybės Dr.*“ nors negerenčių žmonių turim nemažai. Kaž kodėl nuo tos draugijos šalinamasi. Gėda mums butų čia apsileisti. Kitais laikais mus vieta budavo girinama, kaipo prakilnesnė, apšviestesnė ir blaivesnė, o dabar musų „*Blaivybė*“ atsiliko ir nuo menkesnių kolonijų. Ar taip mės jau ir duosim kitiems save aplenkti?

Girtuoklio žentas.

RUSIJOS VALSTYBĖS BIUDŽETAS

(ieigu ir išlaidų sąrašas) 1915 metams
be pelno iš girtybės.

Šio mėnesio pabaigoje Rusijos Valstybės duma pradės peržiūrėti naują įstatą apie naujus mokesčius (anėdėjus). Ateinančiais metais manoma apseit be pelno nuo degtinės pardavinėjimo. Ir manoma kitų metų Valstybės biudžetą suvest visgi be didelio deficito (trukumo).

Užtat nekurius dalykus prisiėis apkraut didesnais, ar mažesniais mokesčiais. Taip pavyzdys:

Pagal vyriausios paūtų ir telegrafų valdybos žinių visai Rusijoje 1 Rugsėjo, 1914 m., buvo 369,000 telefonų aparatų. Tokiu būdu nuo vienu telefonų aparatų manoma surinkti 3 mil. 690,000 rub. pelno. Vartojimas gi telefonų, kaip yra žinoma, auga kaskart labiau.

Rusų laikraščiai praneša, kad daugelyje vietų Rusijos ir Lietuvos miestuose ir miesteliuose smarkiai baudžiama už parodavimą degtinės. Maskvoje vienas aptiekos (vaistynės) savininkas nubaustas 3 tūkstančiais rub. už pardavimą iš aptiekos be recepto skystimo, turinčio visokių eterų (anodijų), dropių-lasų vartojimas mažėja. Tokie dalykai iš aptiekos gaunami tik su gydytojo receptu.

Atėjo blogos dienos žydams krautuvininkams, kurios savo bičiuloes lietuves perkant vaišindavo.

KORESPONDENCIJOS.

Carfin.—6 Spalių turėjome mitingą. Atvykęs kun. Norbutas paaiškino naujus „Pašalpos Dr.“ įstatus; čia keleta užmetinėjimų prašalinta, nors ant galo, pamačius kad kai kurie vien turėjo tikslą sau sugaišinti laiką, paliauta diskusijas vartyti. Kaip kvailių užmetinėjimų buta, galima spręst iš sekančio pavyzdžio: tulas prirodinėjo, kad kun. Čiuberberkis apvogęs parapiją, nors pats to nedatyręs, o tik jam kitas sąkęs; kitas žinąs, kad „Pršalpos Dr.“ pinigų banke nesą visai, bet kaž kas jau paglemžęs, bet paskiaus, išsigandęs pordrąsaus plepalo, prisipažino, kad apie tą „girdėjęs“ iš kitų, o ne pats žinąs. Kun. Norbutas užkvėtė tą taip daug del ilgų ausų „girdėjusi“ žmogutį ateiti ant rytojaus ryte apie 9 v. i Mossendį pačiupinėti ir požiūrėti ant banko kvitų, o paskiaus atšaukti prieš kitus savo šmeižiantį užmetinėjimą. Žmogelis pasižadėjo ateiti, nes nedirbsias tą rytą, tečiaus vėliau iš kun. Norkuto teko dažinoti, kad pasizadėjimo neišpildė: kun. Norbutas veltuo laukęs jo iki 11 val, taip ir nesulaukęs. Tas tik parodo, kad minėtas žmogutis be ilgų ausų dar turi ilgą liežuvį. Kitas parodė dar ypatingiau sutaisytas savo ausis: kada visas susirinkimas išgirdo gun. Norbutą pasakiusį, jog ant „Pašalpos“ suvažiavimo buvo kaip tik žmonės rinkti, išmintingiesnieji, tam žmogeliui pasigirdo, kad kun. Norbuto tie delegatai pavadinta kvailiausiais, asilgalviais.

Pabaigus su taip ypatingais klausytojais trumpai, pabaigus reikalus Pašalpos Dr., pereita ant reikalų, Parapijinės, ypač pajudinta klausimas nuosavios bažnyčios igijimo. Antgalo papasakota apie karę, ypač apie mušius Suvalkų rėdyboje. Kjausytojų buvo daug, pilna salė. Neilgaausis.

Glasgow.—Subatoje, 3 Spalio m. Glasgow'o blaivybės dr. kuopa parengė vakarą. Galima sykį dar Glasgow'iečių rengiamais vakarais pasigerėti. Vakaras įvairus: losimas, eilės, dainos: duetai, kvartėtas, choras, monologas. Ne vieno atskirai ne pagiriant, nei papeikiant reikia visgi pasakyti, kad lošimas apskritai imant pavyko. Nekurie net losėjai parodė gabumą, įpratimą lošt ir apskritai dailės meilę. Tiktaigaila, kad veikalėlis menkas, o ir turinis nenaujas, nors vadinas „Naujas Kelias.“ Eilės ir dainos pritaikintos išdalies šiam laikui: kariškos, arba primena Lietuvos vargus, žadino suvargintos Lietuvos meilę, prisirišima, prie lietuviškos kalbos. Patemytina duetas dviejų žinomų Glasgow'o dainininkių: „Myliu aš tėvynę.“ Dainavo dailiai, gražiai jautriai... „Myliu aš senelių kaulus terp kurganų“... daugelį sujudino, širdį užgavo. Gal išties ne vienas Lietuvon sugrįžęs išvyis, arba per laišką, sužinos tėvelių kaulus kapinių kurgane paslėptus! Arba vėi daina—kvartėtas: „Jau atėjo rudinelis“... marš, marš, narobrancai marš!“ Toje liudnoje dainelėje, rodos, girdėt, kaip broliai lietuviai rudens laike eina kariumenėn, o šimet karės lauke vargsta marš, marš—Dievas žino, kažin ar belgriž?... Duete dviejų mažyčių dainininkių girdis: „Jau vokiečiai nuo Inst'burgo rengias mus terioti“... vietoje ir laiku tie senovės lietuvių dainos žodžiai perdirbti, pritaikinti. Inst'burgas, Kibartai, Suvalkai, Slavikai—Suvalkija! Eilėse maža lietuvaite, rimto, išblyškusio veidelio, akeles daugun keldama deklamuoja „Dieve vargingąją ir nelaimingąją Lietuvą gink!“ Vienu žodžiu iš daugelio užganėdintas, malonių ir švelnių jausmų pilnas grįžau namon. Vienas tiktaie daiktas negerai—tai šokiai tokiam liudnane Lietuvai ir išėiviams lietuviams laike. Vakarų galima rengti ir tokiam laike, ypač Lietuvos naudai, kaip buvo vakare paskelbta, bet be šokių. Šokiai dabar visai nepritinka Garbė ir dėkui Glasgowo lietuviams rengėjams ir artistams už vakarelių! Kad tokių vakarų Škotijos lietuvių daugiaus parengtu, ypač Lietuvai šelpti!

Bellshill'io pipirinkas.

Glengarnock.—Nuolatinis „Iš Dr.“ korespondentas iš Glengarnock'o praneša, kad beįvykstančioji tenai vienos poros veselija A. Š. su M. P. netikėtai iširo. Priežastis tam buvus ta, kad jaunasis A. Š., kurs žadėjo savo jaunajai buti blaiviu, vestuves sumane kelti neblaivias, panorėjęs iškalno prisipirkt degtinės, alaus ir vaišint svečius. zaunoji, tikra blaivininkė, kuri nuo pat savo gimimo turbūt dar nėra ragavusi svaiginančių gėrimų, ypač degtinės, atsimėtė; nusiuntė jauni-

kuui rubus, piningus, pagalios žiedą, kurį iš jo buvo gavus. Ištiesų retas atsitikimas! Palaiminta mergina, kuri tiek turi išminties ir yra atsargi sau gyvenimo prietelių išsirinkdama. Be abėjo geriaus buti vienai, lengviaus bas ir laimingesnė bus, neg patekus į gerančio vyro nagus, visą amželį vargti, ašarose skęsti ir geros dienos nematyti. Kad tikt šis užsidėjimas kuoilgiausiai patektu.

Matome, kaip pas mus, Škotijos lietuvius, tarp girtybės smarvės ir tirštų jos rukių pradeda skleisti savo baltus, gražius žiedus blaivybės žolynas ir kur-nekur matos blaivi, graži dangaus mėlynė. Brangi jaunuomenė blaivybėje tavo laimės ateitis, o musą tautos viltis!

Keturakis.

AUKOS KARALAIČIO FONDUI PER., IŠ. DR.

Seniau pagarsinta £43 0 7½d.

GLASGOW.—11/- Serapinas L. Po 10/ Urbonavicia M., Andriukaitis S. Po 4/- Virbieckas A., Miknevecia P., Kasulis J. 3/- Grakauskas J. Po 2/6 Andriukaitis J. ir Vaicziulis J. Po 2/- Piksris A., Davidson A., Kundratas D., Burba B., Pranaitis J., A Petrukonis ir Lebedis J. Po 1/- Staszkuonas J., Orzakauskas M., Simaitis L., Mickevecia J., Abraitis J., Banis S., Tameika P., Balnius A., Gnizas J., Szukis K., Zilis J., Zitkevecia P., Zilaitis A., Szidlauskas M., Kopis P. ir Miliauskas M. Smulkesniu auku 2/10. Viso labo £4 3s 10d

GLENGARNOCK.—J. Valaitis 2/-, J. Gudaitis 1/-, smulkesniu auku 3/6 viso labo 6/6.

BELLSHILL.—£1 (Joseph Shinsky) J. Kucziuskas. 10/ Bancevecia A. 5/ Paszkauckas V. 3/ Pilcauskas J., Petrukevecius K., Paszkauckas A. 2/6 Kucziuskas J. Po 2/- Stemplis K., Czizauockas J., Makuckas J., Papiauckas A., Kedys J., Babilus A., Stravinekas P., Karuza A. ir Inkrata V. 1/6 Poderis M. Po 1/ Victor M'Can, Kucziuskas J., Peter Savage, W. Savage, J. Akelis, N. Tabaras, J. Belekevecius, Gibas L., Miliuockas A., An. Kalkainas, M. Rudzevicius, A. Stineckas, Sakalauckas J., Skripkauckas K., Zemaitis L., Naujevecia S., Ambrza J., Navulis J., Venis P., Viltrakis J., Matulaitis A., Jablonokis J., Venckus J., Karusevecius V., Campbell J., Moliuszis V., Szlivineckas P., Janulaitis M., Grant A., Shinsky W., Salton A., Pereka P., Kumeta J., Adomaitiene Adela, Lencrta J., Piseckis M. Skirkevecius A., Kamincas S., Leimonas J. ir Mickus P. Smulkesniu auku 5/3. Viso labo £5 11s 3d.

STEVENSTON, ...	£2 4 6
(Smulkenia atskaita paduosim velsau)	
Kun. Norbutas, ...	2 0 0
Kun. Szveistris, ...	1 0 0
Viso labo surinkta ...	58 6 8½
Iszleista vazzinejant ir siuntinejant piningus, ...	0 6 0

[duota, £58 0 8½

VISIEMS ŽINOTINA.

Škotijos lietuvių aukos našlaičių fondui £58-0s-7½d paluotos Glasgow'e 24 Rugsėjo mėn. „Kareivių ir jurininkų šeimynoms šelpti fond“ (The Soldiers' and Sailors. Families Association. The Territorial Force Association) 113 St. Vincent Street. Išduotą kvitą N' 619 su parašu kasos asistento: David Allan Hay, C.A., galima matyti Glasgow'o blaivybės draugijos salėje. Aukos paduotos vardu Škotijos lietuvių (the Lithuanians of Scotland). Paduotojo su aukomis kartu adreso (paaiškinimo) tekstą paduosime žingeidaujantiems vėliaus Aukų priėmimas pabrėžta Glasgow Herald už 21 Rugs.—Red.

Rėd.-leidėjas Kun. J. Norbutas

TEMYKIT LIETUVIAI

Kas nori gaut darbo Glasgove, nesunku, vnt mokesties nuo £1 iki £2 ir viršaus į savaitę. Robert Maclaren and Co., Ltd., Eglinton Foundry

Darbą prirodau dykai, klauskit!

JONAS ŠIRMULIS,

98 Kidston Street, GLASGOW.

DAUGIAUSIAI

Naudingų ir žingeidžių žinių paduoda savaitinis laikraštis

'LIETUVA'

(SU PAVEIKSLAIS)

Kaina visiems metams Škotijoje ir Anglijoje 12 šil. 4 pen. (\$ 3.00).

Pareikalaukite, kad prisiųstų Jums vieną numerį už dyką.

Rašydami adresuokit taip:

LIETUVA,
3252 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL., U.S.A.

—) GERIAUSIA DOVANA (—)
draugams Lietuvoje, tai tikras lietuvių katalikų laikraštis

'DRAUGAS'

Draugas paduoda žinių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės gyvenimo, politikos ir literatūros ir yra geriausias draugas lietuviams darbininkams Amerikoje, Anglijoje ir Lietuvoje. Rusų cenzura „Draugą“ i Lietuvą inleidžia.

Draugas atsieina: Amerikoje: Metams \$2.00, pusei metų \$1.00; Lietuvoje: metams \$3.00, pusei metų \$1.50

Su visokiais reikalais adresuokite: **Draugas' Publishing Co.,** 1800 West 46th St., Chicago, Ill.

Bellshill Theatre

DAILIAUSI ir AIŠKIAUSI PAVEIKSLAI.

Vaidinimai du kartu kas vakarą ant 7 ir 9.

PIGIOS KAINOS:

3d 6d ir 9d

SENAUSIAS

(GLASGOW, 104 Renfrew Street).

Lietuvės kriaučius **JONAS LEBEDYS** siuva vyriškus ir moteriškus rubus pigiaus kaip kiti. Darbą atlieka gerai ir greitai, delto kad patsai negaišta važinėjimui po šmones, bet užsakymus priima ir nuveža Jonas Širmulis (98 Kidston str., Glasgow)

Printed by J. A. WALKER, Bellshill, and
Published by Rev J. NORBUT Mossend,
Saturday, 10th October 1914